

แบบรายงานผลการพัฒนาความรู้ของข้าราชการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๒
รอบการประเมินที่ ๑/๒๕๖๘ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๘
ปีงบประมาณ ๒๕๖๘

ชื่อ - นามสกุล นางสาวประภาศรี แก้วคำ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส
หน่วยงาน/กลุ่ม/ฝ่าย/ศูนย์ สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา
หัวข้อการพัฒนา แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ๑/๒๕๖๘
วิธีการพัฒนา อบรมออนไลน์
วันที่พัฒนา ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ สถานที่ สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา สพข.๒
หน่วยงานที่จัดอบรม กรมพัฒนาที่ดิน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำไว้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทานโดยการขุดสระ
น้ำในไร่นา
๒. เพื่อบรรเทาผลกระทบจากนทิ่งช่วงหรือภัยแล้ง ให้เกษตรกรสามารถทำการผลิตทางการเกษตรได้
โดยใช้น้ำจากสระน้ำในไร่นา

ตัวชี้วัด

เชิงปริมาณ : แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานได้รับการก่อสร้าง

เชิงคุณภาพ : พื้นที่ทางการเกษตรได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

สรุปสาระสำคัญ

โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน มีความสอดคล้องและเชื่อมกับโครงการตามแผน
ยุทธศาสตร์ชาติ ได้แก่

แผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีความสอดคล้องและ
เชื่อมโยงตามแผนด้านน้ำ ด้านที่ ๒ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านที่ ๕ การสร้างการเติบโตบน
คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนระดับที่ ๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ การเกษตร

เป้าหมาย ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราผลิตภาพการผลิตของเกษตร (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๐)

แผนระดับที่ ๓ แผนปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระยะ ๕ ปี (พ.ศ.
๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เป้าหมาย : การบริหารจัดการน้ำภาคเกษตรอย่างทั่วถึง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย (ภายใน ๒๕๗๐) : ปริมาตรเก็บกักน้ำเพิ่มขึ้น จำนวน
๒,๕๖๓ ล้านลูกบาศก์เมตร

แนวทางการพัฒนา : การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ รู้คุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่ม
จากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

แผนอื่นๆ

โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ โดยการวางระบบให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างสู่สาธารณชน ในทุกๆระยะที่ดำเนินการ

การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย

๑) พื้นที่ซึ่งจะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ต้องเป็นพื้นที่ทำการเกษตรและมีเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ออกให้ ได้แก่ โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.๓ น.ส. ๓ ข.) แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.๑) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ (น.ค. ๓ กสน. ๕) หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ส.ป.ก. ๔-๑๔ ส.ป.ก. ๔-๑๘) ใบจอง (น.ส. ๒ น.ส. ๒ ก.) พื้นที่ คพช. และพื้นที่โครงการพระราชดำริที่มีการจัดสรรที่ดินทำกิน ให้แก่เกษตรกร รวมทั้งเอกสารใบรับรองให้ใช้ประโยชน์ที่ดินที่ออกจากกรมป่าไม้และกรมอุทยาน

๒) เป็นพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน ขาดแคลนระบบที่จะจัดส่งน้ำไปถึงได้ตลอดปี และประสบปัญหาขาดแคลนน้ำเป็นประจำหรือแล้งซ้ำซาก

๓) พื้นที่ที่จะดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นาตามเงื่อนไขของโครงการ ต้องเป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติของดินที่มีผลต่อปริมาณน้ำที่จะกักเก็บได้ตามระดับความเหมาะสมของดิน ได้แก่ ความชื้นน้ำของดิน (Permeability) ปริมาณหินพื้นผิวที่ไหลอยู่บนดิน ความลาดชันของพื้นที่ไม่ควรเกิน ๑๕% และเป็นดินที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว และเร็วมาก หลีกเลี่ยงพื้นที่ ที่เป็นดินทรายจัด พื้นที่เกลือขึ้นเป็นดินเค็ม พื้นที่ซึ่งมีก้อนหินขนาดใหญ่ หากก่อสร้างจะทำให้ไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้นาน และทำให้คุณภาพน้ำไม่ดี

๔) สระน้ำความลึกไม่เกิน ๓ เมตร ควรมีพื้นที่ดำเนินการจากปากสระน้ำข้างละ ๒ เมตร เช่น ก่อสร้างสระน้ำ ขนาดกว้าง ๒๗ เมตร ยาว ๓๐ เมตร ควรมีพื้นที่ดำเนินการที่มีขนาด กว้าง ๓๑ เมตร ยาว ๓๔ เมตร ส่วนในกรณีที่ขุดสระน้ำลึกเกิน ๓ เมตร ต้องเว้นระยะไม่น้อยกว่าที่กำหนดตามกฎหมาย ว่าด้วยการขุดดินและถมดิน

รูปแบบการก่อสร้าง

กรมพัฒนาที่ดินได้ออกแบบมาตรฐานสระน้ำที่ความจุ ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งมีความกว้าง ความยาว ความลึก และความลาดด้านข้างที่แตกต่างกัน ซึ่งจะสามารถคำนวณปริมาณดินขุดได้โดยการพิจารณาจากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความกว้าง ความยาว และความลึก ของสระน้ำเมื่อมีปริมาตรดินขุด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร ที่มีความลาดด้านข้างที่ต่างกัน

กระบวนการดำเนินโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

การรับสมัครเกษตรกร

๑) ประชาสัมพันธ์ข้อมูลการรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ โดยประสานงานกับหน่วยงานหรือบุคคลในพื้นที่นั้นๆ

๒) สสำรวจความต้องการของเกษตรกร

๓) เกษตรกรที่มีความสนใจ สามารถกรอกรายละเอียดความต้องการลงในแบบฟอร์มความต้องการ

๔) เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดิน จัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดลำดับความต้องการของเกษตรกร

การตรวจสอบพื้นที่

- ๑) การตรวจสอบเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ออกให้
- ๒) การตรวจสอบพื้นที่ที่ทำการขุดสระน้ำว่าเป็นพื้นที่อยู่นอกเขตชลประทานหรือไม่
- ๓) ในส่วนของการตรวจสอบว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำหรือไม่
- ๔) พื้นที่ดำเนินการให้มีการจัดกลุ่มเป้าหมายการจัดสรรพื้นที่ก่อสร้าง

การติดตามผลการขุดสระน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- ๑) ตรวจสอบการปฏิบัติงาน
- ๒) ออกตรวจงาน (คณะกรรมการฯ หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมาย)
- ๓) ตรวจผลงาน
- ๔) ทำใบรับรองผลการปฏิบัติงาน
- ๕) รายงานให้หัวหน้าส่วนราชการทราบและสั่งการ
- ๖) การใช้ประโยชน์แหล่งน้ำ และบูรณาการพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดูแลรักษาแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

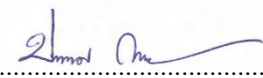
- ๑) ปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินบริเวณขอบบ่อ
- ๒) ดูแลรักษาคุณภาพน้ำโดยใช้ปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีของกรมพัฒนาที่ดิน
- ๓) การจัดการดินบนคันดินรอบบ่อก่อนที่จะเพาะปลูกพืชต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง

สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อในระดับพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของโครงการ ในการสนับสนุนให้เกษตรกรได้รับทราบและสามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าว

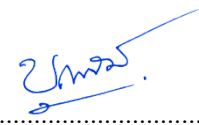
ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน

สามารถนำนโยบายที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการดินและน้ำ และตอบสนองความต้องการของเกษตรกรที่มีความสนใจต่อโครงการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สามารถยกระดับการทำเกษตรได้อย่างเหมาะสมโดยมีหน่วยงานกรมพัฒนาที่ดินให้การสนับสนุนเรื่องของแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ลงนาม.....

(นางสาวประภาศรี แก้วคำ)

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานการเกษตรอาวุโส

ลงนาม.....

(นายบุญสม พรหมสุวรรณ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา